

ELEKTRIČNI, ELEKTRONSKI I ZELENI URBANI TRANSPORTNI SISTEMI – eGUTS

Code DTP1-454-3.1-eGUTS

D4.3.1 Vodič za Lokalni Akcioni Plan

Ovlašćeni partner
Univerzitet u Mariboru
(University of Maribor)

Verzija 1.0
Januar 2018

Napomena: Informacije i mišljenja izražena unutar ovog dokumenta su isključivo djelo autora (eGUTS partner) i ne predstavljaju nužno zvaničan stav Evropske Unije / Dunavskog Transnacionalnog Programa. Niti Evropska Unija / institucije Dunavskog Transnacionalnog Programa i tjela ili osobe koje zastupaju pomenute institucije, niti autori ovog dokumenta se mogu smatrati odgovornim za upotrebu informacija unutar ovog dokumenta.

Nivo informisanja	Javni
Komponenta i faza	D 4. 3. 1
Koordinacioni partner	Univerzitet u Mariboru
Urednik(i)	Katja Hanžič
Autor(i):	Katja Hanžič (UM)
Predviđeni datum realizacije	31/12/2017
Realni datum realizacije	26/2/2018
Status (F: finalna, D: radna verzija)	F
Naziv fajla	eGUTS_WP4_3_LAP_Guide

Indeks

eGUTS pristup razvoju Lokalnog akcionog plana	4
Lokalni Akcioni Plan.....	Error! Bookmark not defined.
eMobility materijali za obuku.....	Error! Bookmark not defined.
Modul 1: Lokalni Akcioni Plan	Error! Bookmark not defined.
Modul 2: Javna infrastruktura za punjenje	9
Module 3: eAutobusi u javnom prevozu.....	9
Module 4: Električna vozila u opštinskim voznom parku	Error! Bookmark not defined.
Module 5: eRentiranje – eStanice i eLager	10
Module 6: Ostale mjere.....	10

eGUTS pristup razvoju lokalnog Akcionog Plana

Gradovi i Opštine se sve više zalažu za razvoj električne mobilnosti i uvođenja raznih metoda i mjera da bi unaprijedili svoj udio u projektima ovakve prirode. U cilju podrške, naročito u vezi planiranja i usmjerenja, razvijeni su materijali, smjernice, odnosno dokumentacija – obrazci koji služe za obuku. „eGUTS uputstvo za razvoj Lokalnog Akcionog Plana“ izražava eGUTS pristup, te u svojoj strukturi sadrži detaljni korak-po-korak smjernice za proces razvoja Lokalnog Akcionog Plana, zajedno sa razvijenim obrazcem Lokalnog Akcionog Plana koji se sastoji i od materijala za obuku.

Sastavni djelovi “Vodiča za eGUTS Lokalni Akcioni Plan” su:

- Preporuke za Lokalni Akcioni Plan (LAP ToR): dokumenta opisuju korak-po-korak metodologiju za razvoj Lokalnog akcionog plana;
- Obrazac za Lokalni Akcioni Plan (LAP template): obrazac za LAP je dokument koji prikazuje specifične odjeljke koje treba popuniti.

Dodatno uz “eGUTS uputstvo za Lokalni Akcioni Plan” razvijeni su eGUTS materijali za obuku. Materijali za obuku se sastoje od šest modula, svaki od modula je namjenjen za posebnu tematiku.

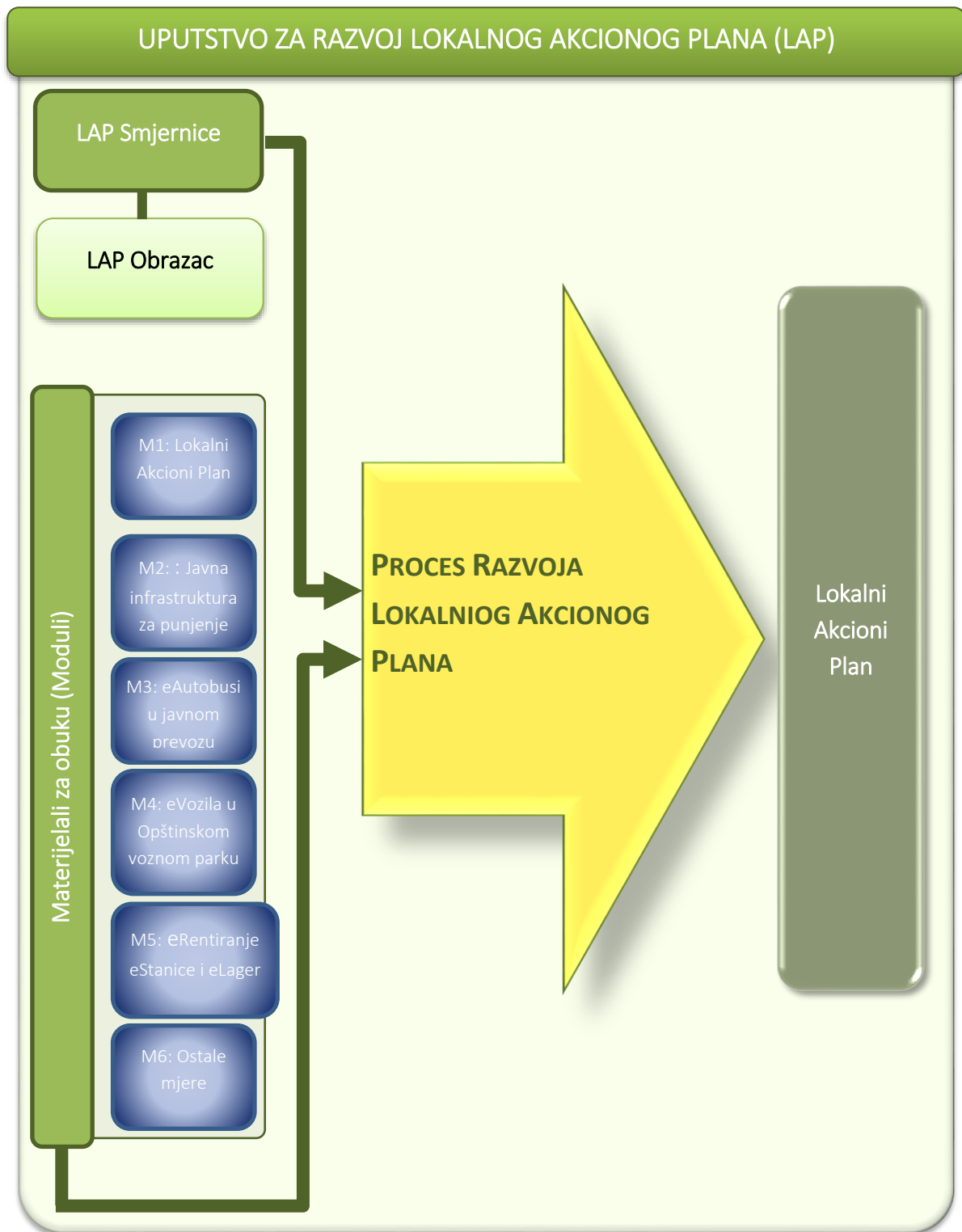
- M1: Lokalni Akcioni Plan (Proces razvoja LAP)
- M2: Javna infrastruktura za punjenje
- M3: eAutobusi u javnom prevozu
- M4: eVozila u Opštinskom voznom parku
- M5: eRentiranje: eStanice i eLager
- M6: Ostale mjere

eGUTS process razvoja Lokalnog Akcionog Plana se sastoji od slijedećih postupaka:

process of Local Action Plan development is comprised of following steps:

1. Proučavanje i shvatanje smjernica lokalnog akcionog plana (LAP ToR).
2. **Angažovanje** donosioca odluka.
3. Osnivanje **radne grupe** koja je odgovorna za razvoj Lokalnog Akcionog Plana.
4. **Obuka radne grupe** (I donosioca odluka) upotrebom materijala za obuku (moduli 1 – 6).
5. Shvatanje obrasca za **Lokalni Akcioni Plan** (LAP Template).
6. **Revizija strateških dokumenata Opštine** i identifikacija mjera koje se sprovode u sklopu razvoja eMobilnosti / mjere koje se preduzimaju unutar **Lokalnog Akcionog Plana**.
7. Prilagoditi LAP obrazac prema vašim zahtjevima i uključiti Mjere eMobilnosti koje će se sprovesti
8. Stalna koordinacija **sa lokalnom Skupštinom Opštine**.
9. Održavanje javnih rasprava (opcionarno).
10. **Predati Lokalni akcioni plan** na usvajanje u Lokalnoj Skupštini.

Tok akcije je prikazan na donjem dijagramu:

Lokalni Akcioni Plan

Pravila smještaju lokalne planove u centru sistema planiranja, tako da je od velike važnosti da se lokalni akcioni planovi usvojeni i dopunjeni. Lokalni plan prikazuje viziju i okvirni sklop za budući razvoj jedne sredine, obazirajući se potrebe i mogućnosti vezano za specifične aspekte zajednice (mobilnost, smještaj, postrojenja (stanice), infrastruktura itd.) kao i osnova za očuvanje okoline i adaptacija klimatskim promjenama.

Lokalni akcioni plan bi trebao da opiše šta treba da se desi u jednoj sredini tokom trajanja plana, gdje i kada će se desiti i kako će se sprovođiti. Ovo se može obaviti tako da se odrede specifične mjere koje će se sprovođiti, mjere koje će se preduzimati, specifično određivanje mjesta za razne namjene ili kroz pravila koja se baziraju na kriterijumima koje se uzimaju u obzir što se tiče razvoja.

Lokalni planovi se moraju sastaviti po potrebama svake sredine bazirajući se na strateški razvoj i potrebnih pravila. Morali bi da se fokusiraju na glavne probleme koje se trebaju adresirati i biti aspirativni ali i realistični u onom što predlažu. Lokalni Plan bi trebao stremiti da izlazi u susret objektivno analiziranim razvojnim potrebama, kao i infrastrukturnim potrebama određene sredine, uključujući i neriješene probleme susjednih sredina, gdje je moguće.

Vezano za Lokalni akcioni plan u aspektu razvoja e-mobilnosti, to je strukturalni i vremenski definisan akcioni plan koji vrši promociju električne mobilnosti unutar Opština. On pomaže Opštinama u preciziranju vremenski kratko- i dugo – trajnih mjera, određivanje odgovornosti za kompletiranje akcija, kao i uključivanje donosioca odluka. U suštini, lokalni akcioni plan za e-mobilnost je konkretan implementacioni plan koji izražava obavezivanje Opštine u implementaciji aktivnosti u aspektu razvoja e-mobilnosti.

Glavni cilj lokalnog akcionog plana je identifikacija i detaljne specifične akcije koje će se implementirati. Kratko rečeno, lokalni akcioni plan se suočava sa četiri glavna elementa:

1. Specifični zadaci: šta će se preduzeti i od koga?
2. Vremenski sklop: kada će se uraditi?
3. Planiranje resursa: koja su specifična sredstva dostupna/ potrebna za specifične aktivnosti?
4. Monitoring: kako će se sprovođenje plana pratiti i od koga?

Opštine imaju različite tačke gledišta i motivacije za razvoj LAP, tako da mogu biti mnogostrani, stoga bi rezultati varirali – ne postoji „jedan za sve“ lokalni akcioni plan za e-mobilnost. Lokalne okolnosti i ciljevi bi uvijek trebali da utiču na način kako se Lokalni Akcioni Plan razvija. Metodologija razvoja za plan e-mobilnosti koja je opisana ovdje je svojstven i omogućava Opštinama da plan prilagode prema lokalnim prioritetima i lokalnom kontekstu. Za izradu i sprovođenje Lokalnog akcionog plana, akcioni plan bi trebao da prođe kroz zvaničnu proceduru usvajanja.

U cilju pružanja podrške gradovima i opštinama sa razvojem Lokalnog Akcionog Plana, izrađena su dva dokumenta:

1. Smjernice za LAP (Annex 1)
2. Obrazac za LAP (Annex 2)

Smjernice za LAP

Smjernice za LAP definišu sve aspekte koje oni koji razviju pravila (tim koji je osnovan za razvoj Lokalnog Akcionog Plana) bi trebao da sprovodi sve potrebne korake/ faze u cilju definisanja i pripreme Lokalnog Akcionog Plana za Opštinu. Ove smjernice pružaju definicije za ciljeve, zadatke i odgovornosti saradnika (tima) i resursa koji će se upotrijebiti za aktivnosti i pripremu lokalnog akcionog plana za razvoj e-mobilnosti.

LAP Obrazac

LAP Obrazac je logistički dosledan sa procesom razvoja LAP koji je opisan u Smjernicama i sastoji se od svih elemenata koji se nalaze unutar smjernica za LAP. Obrazac se takođe sastoji od kratkog objašnjenja sadržaja koji će se navesti u svakom poglavlju plana. Obrazac je model dokumenta lokalnog akcionog plana, ali ne treba se smatrati striktnim ili fiksiranim, te se može modifikovati po potrebama, zavisno od potreba pojedine Opštine. Lokalne okolnosti i ciljevi bi uvijek trebali da utiču na izradu lokalnog akcionog plana. Obrazac se upotrebljava uz Smjernice (Terms of Reference - ToR). Smjernice detaljno definišu svaki od poglavlja Lokalnog Akcionog Plana.

Za dalju podršku, razvijeni su dodatni materijali za obuku. Kratka prezentacija materijala je predstavljena u nastavku.

Materijali za obuku na polju eMobilnosti

U cilju podrške onima kojima razvijaju pravila za Lokalni Akcioni Plan u kontekstu razvoja eMobilnosti, izrađeni su materijali za obuku sa kontekstom na razne teme. Materijali za obuku pružaju osnovni uvid u razne aspekte eMobilnosti u urbanim sredinama. Upotreba materijala će pojačati kapacitete i odgovornosti onima koje razvijaju pravila u savladanju problema eMobilnosti, za razumijevanje potreba eMobilnosti i ograničenja u cilju pripremanja realističnog i održivog akcionog plana.

Materijali za obuku za lokalni akcioni plan su podijeljeni u šest djelova, a bave se različitim temama. Prvi se dio bavi procesom razvoja Lokalnog Akcionog Plana. On pruža osnovni opis, terminologiju i objašnjenja da bi se osiguralo uobičajeno razumijevanje koncepta. Osnova ovog djela se bavi Lokalnim Akcionim Planom – i prikazuje korak-po-korak opis razvoja Lokalnog Akcionog Plana sa predstavljanjem praktičnih primjera.

Ostali djelovi za obuku razmatraju mjere u eMobilnosti koje se mogu implementirati kroz Lokalni Akcioni Plan za razvoj eMobilnosti. Pošto je lista mogućih mjera i postupka prilično prostrana, mjere i postupci su grupisane, a materijal za obuku za svaku grupu mjera je pripremljen. Mjere za eMobilnost su grupisane po slijedećem:

- Javna infrastruktura za punjenje.
- Javni transport – eAutobusi u javnom transportu.
- Električna vozila u Opštinskom transportu.
- eRentiranje – eStanice i eLager.
- Ostale mjere:
  - potrebne mjere za parking,
  - posebno rezervisane saobraćajne trake (staze),
  - izuzeće od zabranjenog pristupa.

Materijali za obuku su pripremljeni od materijala za e-učenje i samoobjašnjavajući su (moguća je upotreba ovog materijala bez previše potrebe za asistencijom). Kakogod, unutar eGuts projekta, treninzi/ radionice za svaki modul su organizovane u cilju edukacije grupe koja će raditi na razvoju lokalnog akcionog plana i donosiće odluku. Za svaku radionicu, eGUTS partner koji je zadužen za razvoj lokalnog akcionog plana mora da angažuje lokalnog/ nacionalnog eksperta za pitanje transporta za svaku temu posebno. Ekspert može da bude jedan od uposlenika eGUTS partnera, član Transnacionalnog Ekspertskog Tima (TEP) ili eksterni ekspert koji može da pomaže u pojedinačnoj tematici. Osobe koje učestvuju u obuci trebaju da prouče pomenute module unapred i da upotrebljavaju radionice u cilju diskusije i za dobijanje odgovora na specifična pitanja od eksperta. Radionice ne bi trebalo da traju dugo (maksimalno 3 sata) i interaktivne – što znači da učesnici u obuci bi trebali da prouče pojedini modul unaprijed da bi se omogućila efektivna diskusija i razmjena mišljenja.

Unutar eGUTS-a je neminovno sprovođenje radionica za svaki od šest modula. Za upotrebu izvan eGUTS partnerstva, gradovi odlučuju koji će modul biti upotrebljen za obuku – ovo zavisi od potreba svakog grada. Na primjer, ako grad planira e-autobuse u sklopu sistema javnog transporta, onda bi trebao izabrati za module „M2 Javna infrastruktura za punjenje“ i „M3 eAutobusi u javnom transportu“

Kompletan materijal za obuku sa svih šest modula će biti predata grupi koja razvija pravila i donosiocima odluka. Pristup materijalu za obuku je neograničen i besplatan.

Sadržaj materijala za obuku od za svaki modul:

Modul 1: Lokalni Akcioni Plan

Ovaj dio se bavi slijedećom tematikom:

- Lokalni Akcioni Plan - definicija i terminologija
- Lokalni Akcioni Plan – proces razvoja
- Obavezivanje
- Pregled dokumenata
- Formulacija akcionog plana
- Usvajanje LAP (Lokalnog Akcionog Plana)
- Implementacija i monitoring

Modul 2: Javna infrastruktura za punjenje

Ovaj se dio obuke bavi slijedećom tematikom:

- Tehnologije za infrastrukturu punjenja
- Vrijeme ponovnog punjenja i infrastruktura
- Potražnja i predviđena upotreba
- Lokacija/ Planiranje postrojenja i potrebne investicije u infrastrukturu
- Spremnost zajednice
- Sigurnost i bezbednost
- Marketing

Modul 3: eAutobusi u javnom transportu

Ovaj dio obuke se bavi slijedećom tematikom:

- Tipologija eAutobusa – Prednosti i Mane
- Infrastruktura i potrebe za infrastrukturu za punjenje
- Nabavka električnih autobusa za javni transport
- Mikro transportni sistemi
- Marketing

Modul 4: Električna vozila unutar Opštinskog voznog parka

Ovaj se dio obuke bavi slijedećom tematikom:

- Tipovi električnih vozila (pedeleks, e-automobili, e-mini bus, e-kamioni)
- Opštinski vozni park koji se treba razmatrati
- Infrastruktura i potrebe za infrastrukturu za punjenje
- Marketing

Modul 5: eRentiranje – eStanice i eLager

Ovaj se dio obuke bavi slijedećom tematikom:

- Pedelek i e-bicikli
- E-automobili
- Stanice za rentiranje
- Bezbjednost i sigurnost
- ITS podrška
- Marketing

Modul 6: Ostale mjere

Ovaj se dio obuke bavi slijedećom tematikom vezano za e-vozila:

- Mjere u parkingu (flote, prioriteti u parkingu itd.)
- Saobraćajne trake sa prioritetom
- Restrikcije prilaza / zone niske emisije
- eTaksi (subvencije i pozitivno oporezivanje)
- Mjere u uspostavljanju cjenovnika za putarinu
- Regionalne takse